

Toplumsal Güvenlik, Kimlik, Bütünleşme Bağlamında Avrupa Şüphenciligi: Cameron Dönemindeki Avrupa Şüphencilikinin İçerik Analizi

Euroscepticism in the Case of Societal Security, Identity, Integration: Content Analysis of Euroscepticism at Cameron Era

Nergiz Özkural Köroğlu

Sinem Yüksel Çendek

Öz

Bu çalışmanın amacı, İngiltere'deki Avrupa şüphencilikinin David Cameron Başbakanlığı döneminde hükümet tarafından yapılan açıklamaların içerik analizi yapılarak incelenmesidir. İnceleme, İngiltere'de Avrupa şüphencilikinin artıp artmadığını ortaya koymak için yürütülmüştür. Bununla birlikte, toplumsal güvenlik açısından bir tehdit unsuru olarak kabul edilen bütünleşmenin Avrupa şüphencilikinin gelişimine nasıl etki ettiği açıklanmaya çalışılmıştır. Öte yandan, İngiltere'de Avrupa şüphencilikinin Avrupa Birliği (AB) karşıtlığı anlamına gelip gelmediği ve İngiltere'nin AB'den ayrılmaktan yana mı yoksa AB'de reformdan yana mı olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda, sözel, yazılı ve diğer materyallerin sistematik şekilde analizi olan içerik analizi yöntemi üzerinde durulmuştur. Bu çalışmanın ana argümanı, İngiltere'nin reformdan yana olan yumuşak Avrupa şüphencisi olduğu ve aslında AB'den ayrılmayı düşünmediğidir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Şüphenciligi, Bütünleşme, İçerik Analizi, Toplumsal Güvenlik, İngiltere, Avrupa Birliği.

Yrd. Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, nergis.ozkural@gmail.com

Doktora Öğrencisi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, sinemyuksel85@hotmail.com

Bu makale iThenticate sistemi tarafından taranmıştır.

Makale gönderim tarihi: 23.06.2015

DOI: 10.17550/aid.57800

Abstract

The aim of this study is to analyze Euroscepticism in the United Kingdom (UK) with the announcements made by the government through the content analysis method in the period following David Cameron became prime minister. The analysis was conducted to put forth whether there is an increase in Euroscepticism in the UK. At the same time, integration which is seen as a threat in terms of societal security is tried to explain how impacts the development of Euroscepticism. On the other hand, whether Euroscepticism in the UK means anti-EU or not and that the UK is either in favour of leaving the European Union (EU) or reforming in the EU is tried to put forth. In this regard content analysis method which is a systematic analysis of verbal, printed, and other materials is particularly emphasized. The major argument of this study is that the UK is soft Eurosceptic which is in favour of reform in the EU and actually it does not think of leaving the EU.

Keywords: Euroscepticism, Integration, Content Analysis, Societal Security, United Kingdom, European Union.

Giriş

Avrupa bütünleşmesi tarihi boyunca Avrupa şüphecilerini (eurosceptics) barındırmıştır. Bunun temel nedeni ulus-devletlerin kendi ulusal egemenliklerinden, güçlerinden veyahut kendi kimliklerinden ödün verme korkularıdır. Maastricht Antlaşması ile siyasi bütünleşme yolunda önemli bir adım atan Avrupa Birliği (AB)'nde bu şüpheler ve korkular da gitgide artmıştır. 2004 genişlemesi Avrupa bütünleşmesi için önemli bir kırılma noktasıdır. Genişleme ve derinleşme ikilemi üzerine kurulmuş olan AB modeli, bu noktada bir çıkmaza girmiştir. 2004'te büyük bir genişleme dalgası ile yüzleşen AB, kurumsal ve hukuksal olarak kendini hazırlamak adına AB Anayasasını oluşturmuştur. Fakat bu anayasa, Fransa ve Hollanda'da 2005 yılında yapılan referandumlarda reddedilmiş ve AB kimliğinin henüz içselleştirilemediği ortaya çıkmıştır. Anayasanın reddedilmesinin akabinde, Türkiye'nin 3 Ekim 2005'te aday olarak gösterilmesi AB'deki tartışmaları arttırmıştır. Çünkü 2004 genişlemesi sonrası sarsılan AB, Türkiye gibi orta büyüklükte, nüfusu fazla olan bir tarım ülkesi ile genişlemeye hazır değildir. Bununla birlikte, 2009 yılında AB içerisinde ciddi bir ekonomik kriz başlamıştır ve literatüre “Avro krizi” olarak geçen bu kriz Akdeniz ve Ege'ye kıyısı olan AB ülkelerini vurmuştur.

İngiltere, AB'nin yaşadığı bu siyasi ve ekonomik krizler esnasında olumsuz çıkışlarıyla dikkat çeken bir ülke olmuştur. Muhafazakar Parti'den olan David Cameron'un 2010'da Başbakan olarak göreve gelmesi ile birlikte İngiltere'nin AB'ye karşı olumsuz tutumu artmış ve İngiltere'nin AB'den ayrılma isteği vurgulanmaya başlanmıştır. Bu noktada sorulması gereken önemli bir soru vardır: Cameron döneminde İngiltere'nin AB'den çıkma isteği, Avrupa bütünleşmesine olan şüphesinden ve toplumsal güvenlik endişesinden mi kaynaklanmaktadır? Yoksa, İngiltere'nin kendisinin bir güç merkezi olması ve esnek yapıda reformist bir birlik içerisinde varolma isteğinden mi kaynaklanmaktadır?

İngiltere, Avrupa şüphesizliğine “İngiliz Avrupa şüphesizliği” olarak ismini vermiş bir ülkedir. Ayrıca İngiltere, Fransa'nın olumsuz tavrına rağmen Avrupa bütünleşmesine dâhil olarak AB'nin önemli güç unsurlarından biri haline gelmiş ve Fransa-Almanya ekseninin oluşturduğu kutuba karşın AB sisteminde bir kutup oluşturmuştur. Ülke, Avro

bölgesinin ve Şengen'in dışında kalarak siyasi ve ekonomik birliğin dışında olduğunu açıkça gösteren bir politika izlemektedir. Bu sayede, AB'nin yaşadığı Avro krizi ya da göçmen sorunlarının nispeten dışında kalmıştır. Öte yandan İngiltere, Türkiye'nin üyeliğini açık şekilde desteklemekte ve ileride olabilecek genişleme dalgalarına açık olduğunu da göstermektedir. Bu durumda İngiltere'nin AB'den çıkmak isteyip istemediği ve ne tarzda bir Avrupa şüphecisi olduğu önemlidir.

Bu makalede, öncelikle ilk kez İngiltere'de ortaya çıkan Avrupa şüpheciliği, Kopenhag Okulu tarafından ortaya atılan toplumsal güvenlik bağlamında kimlik ve bütünleşme olgularıyla birlikte ele alınmıştır. Toplumsal güvenlik açısından kimliğin merkezi önemi, Avrupa şüpheciliği incelenirken de görülmüş ve İngiltere'nin kendisini Avrupalı olarak tanımlamayışında vücut bulmuştur. İngiltere'nin daha esnek bir Avrupa modeli istemesinde Avrupalılaşmayı ulusal kimliğiy-le bağdaştıramaması etkili olmuş ve bu da İngiltere'de kimlik temelli Avrupa şüpheciliğinin doğmasına zemin hazırlamıştır. Öte yandan bütünleşme, toplumsal güvenliğe yani kimliğe bir tehdit olarak görülmüştür. İngiltere'de Avrupa bütünleşmesine, ulusal egemenliğin kaybı bağlamında, şüphe ile bakıldığı için Avrupa şüpheciliğinin doğmasını tetiklemiştir.

İngiltere'de Avrupa şüpheciliği bütünleşme açısından ele alındığında iki argümanın öne çıktığı görülmektedir. David Cameron'un söylemlerinde sıkça yer verdiği bu argümanlardan birisi "AB'den ayrılma" diğerisi ise "AB'de reform"dur. Bütünleşmenin daha esnek, daha rekabetçi ve daha açık bir Avrupa oluşturması için AB'de reformdan yana olan Muhfazakarlar, bunun gerçekleşmemesi durumunda AB'den ayrılma kartını bir strateji olarak ileri sürmektedirler. Dolayısıyla ister kimlik ister bütünleşme açısından ele alınsın, toplumsal güvenlikle Avrupa şüpheciliği arasında doğrusal bir ilişki vardır ve Avrupa şüpheciliğinin aşırı bir versiyonunun toplumsal güvenlik alanında güvenlikleştirmeye neden olacağı ileri sürülebilir.

Bu makalede Avrupa şüpheciliği incelendikten sonra, çalışmanın ana gövdesini oluşturan ve İngiltere'de Avrupa şüpheciliğinin artışı ölçümlemeyi hedefleyen içerik analizi yapılmıştır. Çalışmada kullanılan içerik analizi yöntemi; sözlü, yazılı ve diğer materyallerin sistematik bir şekilde incelenmesidir. Cameron hükümeti dönemindeki

resmi açıklamalar ve dökümanlara dayanılarak yapılan içerik analizinde ortaya konulan söylemlerin sayısal ölçümü yapılmaya çalışılmıştır. Buna göre, söz konusu açıklamalar ve dökümanlardan elde edilen verilerle ana temalar ve buna bağlı alt temalar ortaya konulmuştur. İçerik analizi yöntemi ile yapılan araştırmada 139 adet döküman, 4 ana temadan oluşan kodlama cetveli kullanılarak incelenmiştir. Bu 4 ana temaya bağlı olarak daha ayrıntılı alt temalar belirlenip kod listesine eklenmiştir.

Yapılan tüm bu çalışmalar ve literatür taraması sonucunda, İngiltere’de Avrupa şüphencilüğünün artıp artmadığı, İngiltere’nin gerçekten AB’den ayrılmak isteyip istemediği ve bu doğrultuda da nasıl bir Avrupa şüphencisi olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Toplumsal Güvenlik, Kimlik, Bütünleşme ve Avrupa Şüphencilüğü

Güvenlik, devletten devlete hatta kişiden kişiye göre değişen tartışmalı bir kavramdır. Güvenliğin kabul görmüş ortak bir tanımı yoktur; ancak güvenliği tanımlamak için bazı ortak noktalar mevcuttur. Buna göre, güvenlik hayatta kalma ile ilgilidir, ilişkiseldir ve kaçınmayı gerektirir.

1980’lerde güvenliğin geniş ve dar tanımlanmalarına bağlı olarak, güvenliğe farklı bir bakış açısı ve yorum getiren Kopenhag Okulu’na göre güvenlik üç şekilde kavramsallaştırılmaktadır. Buna göre güvenlik, “esasinda tartışmalı bir kavram”¹, “bir konuyu ele almanın özel bir yolu”² ve son olarak da “söz eylem”³ şeklinde ele alınmaktadır. Öte yandan, Kopenhag Okulunun güvenlik yaklaşımını üç ayağından biri olan güvenikleştirme⁴, bir şeylerin güvenlik sorunu olarak algılanmasını sağlayan bir yaklaşımdır; yani, bir şeyleri güvenlik konusu yapmak güvenikleştirmedir.⁵ Güvenikleştirmenin dört bi-

1 Barry Buzan, *People, States & Fear: An Agenda for International Security Studies in The Post-cold War Era*, 2nd ed., Colehester: ECPR, 2007, s.29.

2 Ole Wæver, “European Security Identities”, *Journal of Common Market Studies*, Vol.34, No.1, March 1996, s.106.

3 Ole Wæver, “Securitization and Desecuritization”, in Ronnie D. Lipschutz (ed.), *On Security*, Columbia University Press, New York, 1995, s.55.

4 Diğer ikisi, güvenlik sektörleri ve bölgesel güvenlik kompleksleridir.

5 Barry Buzan, Ole Wæver, Jaap de Wilde, *Security: A New Framework for Analysis*, Lynne Rienner Publishers Inc., Boulder and London, 1998, s.21.

leşeni bulunmaktadır: varoluşsal tehdit, belirlenmiş referans nesnesi, olağanüstü önlemler ve devlet elit veya temsilcileri.⁶ Devlet temsilcileri ya da elitler, yani güvenikleştirici aktörler devlete veya devletin temel değerlerine karşı varoluşsal bir tehdit olduğuna işaret ederse, bu konunun üstesinden gelebilmek için olağanüstü önlemlerin alınması zorunludur. Güvenikleştirme açısından en önemli noktalardan biri, söz konusu güvenikleştirmenin gerçek varoluşsal tehditlere mi yoksa söz eylemler sonucu yaratılan tehdit algılarına mı dayandığıdır ki politik çıkar elde etmek isteyen devlet yöneticileri/elitleri ikinci yolu kullanma eğilimi göstermektedirler.

Bununla beraber, Kopenhag Okulu güvenliği incelerken 5 farklı alan⁷ belirlemiş ve bu alanlarda güvenliğe yönelik tehditlerin neler olabileceğini, tehditlerin nelere yönelebileceğini ortaya koymuştur. “Kimlik güvenliği” olarak da adlandırılan⁸ toplumsal güvenlik bu alanlardan biridir ve “bir kimliğin, algılanan bir tehdide ya da tehlikeye karşı savunulması, ya da daha geniş bir çerçevede ele alırsak, bir topluluğun kimliğine yönelik olarak algılanan bir tehdide karşı kendisini savunması ya da savunulması”⁹ olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda sistem, kültürel güvenliği koruma arzusu ve kimlik modelleri doğrultusunda incelenir. Bu durumda da toplumsal güvenliğe tehdit gibi görünen üç temel alan bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, nüfusun yapısındaki bir değişme ile kimliğin de değişeceği göç olgusudur.¹⁰ İkincisi, komşu kültürlerin baskın kültürel ve dilsel etkisi nedeniyle insanların kendilerini ifade ediş şekillerindeki değişimi kapsayan yatay rekabettir.¹¹ Sonuncusu ise, bir bütünleşme projesi veya ayrılıkçı-bölgesel bir pro-

6 A.g.e., s.21.

7 Bu alanlar askeri güvenlik, siyasi güvenlik, ekonomik güvenlik, toplumsal güvenlik ve çevre güvenliğidir. Toplumsal güvenlik alanı dışındakiler bu çalışmanın sınırlılıkları gereği çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Buzan, Wæver, de Wilde, a.g.e.

8 Buzan, Weaver, de Wilde, a.g.e., s.120.

9 Göktürk Tüysüzoğlu, “Toplumsal Güvenikleştirme Yaklaşımının Siyasal Statü Tartışmalarına Etkisi: Kırım Örneği”, *Uluslararası İlişkilerde Teoriden Pratiğe Güncel Yaklaşımlar*, Sibel Turan ve Nergiz Özkural Köroğlu (der.), Dora Basım-Yayın, Bursa, Nisan 2015, s.201.

10 Buzan, Weaver, de Wilde, a.g.e., s.121.

11 A.g.e., s.121.

je nedeniyle insanların kendilerini, kendileri gibi görmeyi bıraktıkları dikey rekabettir.¹² Bu noktada önemli olan toplumsal güvenliğe tehdit gibi görünen bu üç temel alanın söylemlerde nasıl işlendiği ve gerçek birer tehdit olup olmadığıdır. Yani bunların birer güvenikleştirme aracı olarak kullanılıp kullanılmadığıdır.

Toplumsal güvenliğe tehdit gibi görülen alanlardan biri olan dikey rekabet, bütünleşme projelerini içermesi nedeniyle, bir bütünleşme projesi olan AB de bu alana dâhil edilebilmektedir. Dolayısıyla, ulus devletler açısından AB'nin ulusal kurumları tehdit ettiği, ulusal topluluğu ve ulusal egemenliği zayıflattığı görüşleri ön plana çıkabilir. Bu noktada da AB'nin bütünleşme sürecinin nasıl işlediği ve bu süreçte Avrupa kimliğinin yapılandırılıyor olması ön plana çıkmaktadır.

Avrupa bütünleşme sürecinin ilk aşamalarından itibaren söz konusu bütünleşmenin nasıl olacağı tartışılmıştır. Bu tartışmaların merkezini de bütünleşmenin, daha esnek olan konfederatif bir modelde mi yoksa daha sıkı olan federatif modelde mi olacağı oluşturmaktadır.¹³ Ulusal egemenliğe ait birtakım yetkilerin bir üst otorite olan AB kurumlarına devredilmesi neticesinde oluşturulan AB'nin, bütünleşme sürecinin hangi yöne doğru evrileceği üye devletler açısından önemlidir. Bununla birlikte, Avrupa şüphesizliğine zemin hazırlayan bu tartışmalar daha merkezi bir AB isteyen ve Almanya'nın başını çektiği ülkeler ile daha esnek ve konfederatif bir AB isteyen İngiltere'nin başını çektiği ülkeler arasında zuhur etmiştir.

Öte yandan, Avrupa'da bütünleşme fikirleri çok eskilere dayanmakla birlikte bu konuda somut adımların atılması İkinci Dünya Savaşı sonuna denk gelmektedir. İkinci Dünya Savaşı sonunda, büyük yıkımlara uğrayan Avrupalı devletler, gelecekte böyle bir savaşın tekrar yaşanmaması için harekete geçmişlerdir. 1958 yılında Roma Anlaşmalarının imzalanmasıyla başlayan bu süreçte, ilk etapta ekonomik bütünleşme gerçekleştirilmiştir. Sorunsuz ilerlemeyen ekonomik bütünleşmeye 1970'lerden itibaren siyasi bütünleşmeyle ilgili fikirler eklenmiştir. Siyasi bütünleşme fikirleri, Avrupa Topluluğu'nun Birlik

12 A.g.e., s.121.

13 Bknz. Beril Dedeoğlu, *Adım Adım Avrupa Birliği*, Çınar Yayınları, İstanbul, 1996, s.49.

adını aldığı, Ortak Dış ve Güvenlik Politikasıyla birlikte AB sütunlu yapısının oluşturulduğu ve ilk kez bir Avrupa vatandaşlığından söz edildiği Maastricht Anlaşmasının 1992 yılında imzalanmasıyla somutlaştırılmıştır. Siyasi bütünleşme süreci ile birlikte, kurumsal yapıdaki değişiklikler bazı üye devletlerin egemenlikleriyle ilgili çekincelerini ortaya çıkarmaya başlamıştır.¹⁴

Siyasi bütünleşme adımlarıyla AB’de üye devletler arasında yayılmaya başlayan ve ilk olarak 1986’da İngiltere’de ortaya çıkan Avrupa şüpheciliği kavramı “Avrupa bütünleşmesi konusunda şüphe ve güvensizlik”¹⁵ olarak tanımlanmaktadır. Avrupa şüpheciliği ile ilgili literatür incelendiğinde karşılaşılan önemli bir nokta tanımıyla alakalıdır. Avrupa şüpheciliğini AB karşıtlığı ile eş değer tutmak bu tanımlamanın indirgenmesi anlamına gelmektedir. Buradaki kavramsal karışıklık bahsedilen ülkenin AB üyesi olup olmadığına göre değişebilir. Çünkü AB üyesi olmayan bir ülke ya AB karşıtı ya da AB yanlısı olacaktır.¹⁶ Avrupalılaşmayı belirli seviyede edinmiş bir ülkenin AB üyesi olacağı açıktır. Fakat AB kimliğini üye olduktan sonra içselleştirip içselleştiremeyeceği ayrı bir tartışma konusu olabilir. Bir ülke ancak karar mekanizmalarına katıldıktan sonra kendisini bir kimliğin parçası olarak hissedebilir. Dolayısıyla öncelikle bu ayrımların AB üyesi ülkelerle de alakalı olduğu söylenmelidir. Flood, Avrupa şüpheciliğini altı farklı kategoriye ayırmıştır. Ona göre Avrupa şüphecileri, reddedenler (rejectionist), revizyoncular (revisionist), minimalistler (minimalist), reformcular (reformist) ve maksimalistler (maximalist) olarak ayrılmaktadır.¹⁷ Buradaki ana ayrım, Avrupa şüphecilerinin hepsinin aslında AB karşıtı olmadıkları revizyon ve reform isteyen bir kesimin olduğudur. Bazı üye devletler, içinde bulunduğu sistemle ilgili olarak

14 Derek W. Urwin, “The European Community: From 1945 to 1985”, *European Union Politics*, Michelle Cini (ed.), New York: Oxford, 2003, s.12-19. Ayrıca bkz., John McCormick, *The European Union*, Oxford: Westview Press, 1999.

15 Chris Flood, “The Challenge of Euroscepticism”, *The European Union Handbook*, J. Gower (ed.), Fitzroy Dearborn Publishers, 2002, s.73.

16 Marianne Sundlisaeter Skinner, “Different Varieties of Euroscepticism? Conceptualizing and Explaining Euroscepticism in Western European Non-Member States”, *Journal of Common Market Studies*, Vol: 51, No: 1, January 2013, s.126.

17 A.g.e. Ayrıca bkz.: Chris Flood, “Euroscepticism: A Problematic Concept”, Paper presented at the UACES 32nd Annual Conference, Belfast, 2–4 September, 2002.

kimlik ile kurduğu zayıf bağ ve toplumsal güvenlik sorunsalı nedeniyle az ya da çok ve belirli alanlarda değişiklikler öngörebilir ve Avrupa şüphencisi olarak adlandırılabilirler.

Taggart ve Szczerbiak ise Avrupa şüphencilğini “sert” ve “yumuşak” olarak ikiye ayırmaktadır. AB’ye ve Avrupa bütünleşmesine prensip olarak karşı olan sert Avrupa şüphencileri (çekilmeci Avrupa şüphencilği), ülkelerinin AB’den ayrılmasını isteyebilmekte ve AB’ye yönelik politikalarında bütünleşme sürecinin tamamına karşı çıkmaktadırlar.¹⁸ Öte yandan, Avrupa bütünleşmesine ve AB üyeliğine prensipte karşı olmayan yumuşak Avrupa şüphencileri (reformcu Avrupa şüphencilği) ise AB’nin bazı politika alanlarına karşıdırlar ve aslında yumuşak Avrupa şüphencilği ulusal çıkarlar, AB yörüngesi ile bağdaşmadığında ortaya çıkar.¹⁹ Bununla birlikte, Kopecky ve Mudde, Avrupa şüphencilğinin, bütünleşme fikrini desteklediğini; ancak bunun mevcut AB ile gerçekleştirilemeyeceğini ifade etmiştir.²⁰

Avrupa şüphencilği kavramının anavatanı olan İngiltere²¹ yukarıda söz edilen sert ve yumuşak Avrupa şüphencilği çerçevesinde değerlendirildiğinde ülkedeki siyasi partilerin kimisinin sert, kimisinin de yumuşak Avrupa şüphencilği güttüğü görülmektedir. Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi, Sosyalist İşçi Partisi ve İngiliz Ulusal Partisi sert Avrupa şüphencilği bağlamında değerlendirilirken; Muhafazakâr Parti, Yeşiller Partisi, İskoç Sosyalist Partisi, Sosyalist İttifak ve Demokratik Birlikçi Parti yumuşak Avrupa Şüphencilği bağlamında değerlendirilir.²² Günümüz İngiltere’sinde iktidarda olan Muhafazakâr Parti’nin

18 Paul Taggart and Aleks Szczerbiak, “Europeanization, Euroscepticism and Party Systems: Party-based Euroscepticism in the Candidate States of Central and Eastern Europe”, *Perspectives of European Politics and Society*, Vol: 3, No: 1, 2002, s.29-30.

19 A.g.e., s.29-30.

20 Petr Kopecky and Cas Mudde, “The Two Sides of Euroscepticism: Party Positions on European Integration in East Central Europe”, *European Union Politics*, Vol:3, No:3, 2002, s.300.

21 Menno Spiering, “British Euroscepticism”, *Euroscepticism: Party Politics, National Identity and European Integration*, Robert Harmsen and Menno Spiering (eds.), Editions Rodopi B.V., Amsterdam, New York, 2004, s.127.

22 Paul Taggart and Aleks Szczerbiak, “Introduction: Opposing Europe? The Politics of Euroscepticism in Europe”, *Opposing Europe?: The Comparative Party Politics of Euroscepticism*, Aleks Szczerbiak and Paul Taggart (eds.), Volume 1, Case Studies and

politik söylemleri incelendiğine, İngiltere'nin AB içinde bir reformdan yana olduğu, aslında prensip olarak AB'den ayrılmak istemediği; ancak reform olmazsa bu yola gideceklerinin ifade edilmesi de söz konusu partinin yumuşak Avrupa şüpheci olduğunun göstergesidir.

Bununla birlikte, İngiltere'de söz konusu olgu iki şekilde ortaya çıkmıştır. Bunlar, partiye dayalı ve kimliğe dayalı Avrupa şüpheciliğidir. Partiye dayalı Avrupa şüpheciliği, partilerin siyasi kazanımları ve partiler arası mücadeleler çerçevesinde değerlendirilirken; kimliğe dayalı Avrupa şüpheciliği, tarihsel-kültürel bağlamda İngiltere'nin kendisini Avrupalı görmemesi ve Avrupa'nın ötekisi olarak nitelendirilmesi çerçevesinde değerlendirilmektedir.²³ Bu bağlamda, İşçi Partisi ve muhafazakâr partiler arasındaki tartışma bugüne kadarki tartışmaların başlangıç noktası olmuştur.²⁴ İngiltere'de bugüne kadar muhafazakâr partilerin Avrupa şüpheci bir profil sergiledikleri söylenebilir. Fakat tüm ülkelerde muhafazakârların Avrupa şüpheci olduğunu söylemek doğru olmaz. Örneğin Norveç'te daha ziyade sol ve merkez çizideki partiler Avrupa şüpheci bir politika izlemektedirler.²⁵ Partiye dayalı ve kimliğe dayalı Avrupa şüpheciliği birbiriyle bağlantılıdır; nitekim Spiering'in de ifade ettiği gibi Avrupa şüpheciliği, İngiltere'nin Avrupa'yı ve Avrupalıları algılayışı üzerinden politikacılara kullanışlı bir araç sunmaktadır.²⁶

İngiltere'de Avrupa şüpheciliği, AB'deki gelişmelere paralel bir seyir takip etmiştir. Özellikle siyasi bütünleşme süreci, devletlerin ulusal egemenliklerini kaybetme korkularını tetiklemiştir. Siyasi bütünleşme sürecinde, Avrupa vatandaşlığı ile birlikte, ortak bir Avrupa kimliğinin de oluşturulmaya çalışılması ve ilerleyen süreçte de

Country Surveys, Oxford University Press, 2008, s.12.

23 Robert Harmsen, "A Dual Exceptionalism?: British and French Patterns of Euroscepticism in Wider Comparative Perspective", Workshop: National Identity and Euroscepticism: A Comparison Between France and the United Kingdom, Centre for The Study of Democratic Government, 13 May 2005, s.5-6.

24 Anthony Forster, *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in British Conservative and Labour Parties Since 1945*, Routledge Press, 2002, s.3.

25 Skinner, a.g.e., s.125.

26 Spiering, a.g.e., s.147.

Avrupa Anayasası olarak adlandırılan Anlaşma, Avrupa şüpheliği konusundaki tartışmaları arttırmıştır. Bununla birlikte, uluslararası konjonktürde yaşanan gelişmelerde AB'nin yeknesak bir aktör olarak davranamaması, Irak Savaşı'nda AB'nin Avrupa yanlıları ve Amerika yanlıları olarak ikiye bölünmesi, Avro krizinde ortaya konulan söylemler ve AB'deki bazı üye ülkelerin daha fazla sorumluluk altına girmek istememesi, yine Ortadoğu'da yaşanan gelişmelerle Arap Baharı sürecinde üye devletlerin AB olarak değil üniter devletler şeklinde duruma müdahaleleri Avrupa şüpheliğinin göstergeleri olarak değerlendirilmektedir. Aynı zamanda, yaşanan bu gelişmeler sonucunda üye devletler arasında AB'ye olan inancın azalıp Avrupa şüpheliğinin arttığı da görülmektedir.

AB'de siyasi bütünleşme süreciyle birlikte, yine bu sürecin getirmiş olduğu ve Avrupa vatandaşlığı adı altında somutlaştırılmak istenen Avrupa kimliği, Avrupa şüpheliği açısından önemli bir başka noktayı oluşturmaktadır. Avrupa kimliği, bazı üye devletlerde ulusal kimliklere tehdit gibi algılanmaktadır. AB içinde kendisini geleneksel olarak Avrupa'dan ve Avrupalılardan ayrı görmüş ve parti manifestolarında İngiliz farklılığını²⁷ vurgulamış olan İngiltere'de ise Avrupa kimliği, Avrupa şüpheliğinin beslendiği başka bir alan olmuştur.

Toplumsal güvenlik açısından Avrupa bütünleşmesinin bir tehdit unsuru oluşu, ulus-devletlerin kendilerini ulusal kimlikleriyle tanımlama eğilimlerinden, ulusal egemenliklerini koruma içgüdülerinden kaynaklanmaktadır. "Ulusal" sıfatı ile tanımlanan olguların toplumda hassasiyet yarattığı gerçeğinden hareketle toplumsal güvenliği şekillendirmek mümkündür. Öte yandan, Avrupa şüpheliğinin de "ulusal"ın korunmasına yönelmiş olduğu göz önünde bulundurulursa AB politikalarının ulusal çıkarlar bağlamında değerlendirilmesinin, şüpheliğin bir başka boyutunu oluşturduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte, siyasi partilerin politik çıkar elde etmelerini sağlayan ve Avrupa şüpheliğini besleyen söylemlerin ileri bir versiyonu, toplumsal güvenlik alanını harekete geçirmekte ve Avrupa şüpheliği hem politik bir seçim olarak hem de toplumsal güvenlikte güvenikleştirmeyi sağlayacak bir araç olarak kullanılabilir.

27 A.g.e.,s.127.

Tüm bunlar birlikte değerlendirildiğinde, toplumsal güvenlik ile Avrupa şüpheciliği arasında bir ilişki olduğu sonucuna varılmaktadır. Nitekim Avrupa şüpheciliğini tetikleyen Avrupa bütünleşmesi, toplumsal güvenlik açısından tehdit olarak değerlendirilen bütünleşme projelerinden biridir. Bununla birlikte, Avrupa bütünleşme sürecinin getirmiş olduğu Avrupa kimliği de toplumsal güvenliğe tehdit olarak görülürken Avrupa şüpheciliğini de etkilemektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus, genelde Avrupa’da ve özelde de İngiltere’de Avrupa şüpheciliğinden beslenen politik partilerin Avrupa şüpheciliğini aşırı bir şekilde vurgulamalarının toplumsal güvenlik alanında bir güvenlikleştirmeye²⁸ neden olabileceği gerçeğidir.

Metodoloji

Bu çalışmanın temel amacı, David Cameron İngiltere Başbakanı olduğu dönemde hükümet tarafındaki (yani yukarıdan aşağıya olan iletişim açısından) Avrupa şüpheciliğinin yazılı metinler incelenerek sistematik olarak analiz edilmesidir. Bu sayede Avrupa şüpheciliğinin artışı ölçümlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın en önemli sınırlılığı Avrupa şüpheciliği içeren metinlerde aynı zamanda Avrupa yanlısı ifadelerin de sıkça yer almasıdır. Sadece resmi dökümanların ele alınması, siyasi düstur gereği diplomatik ifadelerin sıkça rastlandığı dökümanların incelenmesini zorlaştırmaktadır. Bu çalışma, nitel veriler kullanılarak gerçekleştirildiği için yapılan bu analiz genelleme iddiası taşımamaktadır.

Çalışmanın yöntemi, İngiltere Başbakanı Cameron dönemindeki resmi açıklamaların kapsamı ve bileşenlerinin içerik analizi yoluyla²⁹ belirlenmesidir. İçerik analizi yöntemi kullanılarak ortaya konulan söylemlerin sayısal ölçümü yapılmaya çalışılmıştır. İçerik analizi yapılarak söylemler daha net analiz edilebilmekte ve bu sayede sayısal verilere dayandırılabilir.

Çalışmanın evrenini, Cameron hükümeti dönemindeki resmi

28 Güvenlikleştirme, bir şeylerin güvenlik sorunu olarak algılanmasını sağlayan bir yaklaşımdır; yani, bir şeyleri güvenlik konusu yapmak güvenlikleştirmedir. Ayrıntılı bilgi için bkz. Buzan, Wæver and de Wilde, a.g.e.

29 Ayrıntılı bilgi için bkz.: Ruth Wodak and Paul Chilton, *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis*, John Benjamins Publishing Company, 2005.

açıklamalar ve dökümanlar oluşturmaktadır. Avrupa şüphencilüğünü ölçmek için yukarıdan aşağıya ve aşağıdan yukarıya olmak üzere iki yönlü düzlemdeki birimler vardır; ancak bu çalışmada sadece yukarıdan aşağıya (hükümet kanalından) yansıtılan söylemlerin içerik analizi yapılmıştır. Aşağıdan yukarıya; yani sivil toplum kuruluşlarından (STK), halktan ve medyadan yansıyan söylemler ele alınmamıştır.

İçerik analizi; sözel, yazılı ve diğer materyallerin sistematik şekilde analizidir. Bu çalışmada web sitelerinin içeriği “sözlü ve yazılı öğeler” kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma örneklemini olarak belirlenen 139 adet dökümanın 4 ana tema/kategoriden oluşan kodlama cetveli uygulanarak içerik analizi yapılmıştır. Bu çalışmada kullanılan kodlama cetveli, “genel bir çerçeve içinde yapılan kodlama”³⁰ şeklinde gerçekleştirilmiştir. Bu kodlama biçiminde, “verilerin analizinden önce genel bir kavramsal yapı oluşturulmakta, aynı zamanda analiz birimlerinin incelenmesi sonucu ortaya çıkan yeni veriler de daha önceden oluşturulan kod listesine eklenmektedir.”³¹ Kodlama sürecinde, konuya dair yapılan literatür taraması ve araştırmaların sonucu ana temalar önceden belirlenmiş, bu temalar altında yer alabilecek olan daha ayrıntılı alt temalar, verilerin incelenmesi sonucu kod listesine eklenmiştir. Ana temalar, alt temaları kapsayıcı bir şekilde belirlenmeye çalışılmıştır.

İçerik analizinde iki kodlayıcı kullanılmış ve kodlayıcıların belirledikleri kodlar karşılaştırılarak üzerinde uzlaşamayan temalar ve konular üzerinde gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Kodlayıcılar arasındaki kodlama benzerlikleri ile farklılıkları sayısal olarak karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arasındaki güvenilirliği test etmek için Cohen’s Kappa katsayısı hesaplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek, kodlayıcılar arası güvenilirliğin en az %70 oranında olması gerektiğini önermektedir.³² Bu çalışmada kodlayıcılar arası güvenilirlik oranı %79.2 çıkmıştır ve dolayısıyla kodlayıcıların uyumu dikkate alındığında bu çalışmanın güvenilir bir çalışma olduğu söylenebilir.

30 Ali Yıldırım ve Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011, s.232.

31 A.g.e., s.232.

32 A.g.e., s.233.

Kodlama cetvelinde 4 ana tema altında yer alan toplam 11 alt tema yer almaktadır. 11.05.2010- 29.05.2015 tarihleri arasında “British Political Speech”³³ (İngiliz Siyasi Demeçler) web sitesi ve İngiltere Hükümeti’nin resmi web sitesinden³⁴ ulaşılan hükümet yanıtları, haberlerle ilgili raporlar, basın bültenleri, demeçler ve açıklamaların içerik analizinde kullanılan temalar ve alt temalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Kod Listesi

<i>Temalar</i>	<i>Alt Temalar</i>
<i>Krizler</i>	<i>Ukrayna Krizi</i>
	<i>Avro Krizi</i>
<i>AB’yi terk etme</i>	<i>Referandum</i>
	<i>AB’ye karşı antipati</i>
<i>Değişim</i>	<i>Reform</i>
	<i>Açık Avrupa (Open Europe)</i>
	<i>Rekabet</i>
	<i>Esneklik</i>
<i>Çelişkiler</i>	<i>Statiko</i>
	<i>Ulusal Çıkar</i>
	<i>Avrupa Değerler</i>

Ana temalar ve alt temalar; İngiltere’nin AB ile ilgili düşüncelerini etkileyen ve ayrıca Avrupa yanlılığı ya da Avrupa şüphesini doğrudan etkileyen önemli unsurlar göz önüne alınarak belirlenmiştir.

Araştırmada toplanan veriler SPSS 16 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Kodlama sırasında web sitesinde yer verilen resmi dökümanlarda yer alan Avrupa şüphesini ile ilgili var olan alt temalar “1”, var olmayan alt temalar ise “0” ile gösterilmiştir.

33 British Political Speech, *Speech Archive*, <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?q=&speaker=53&party=&searchRangeFrom=2010&searchRangeTo=2014>, erişim tarihi: 28.05.2015.

34 Gov.uk, *Announcements*, [https://www.gov.uk/government/announcements?announcement_filter_option=all&departments\[\]=all&from_date=11.05.2010&include_world_location_news=1&keywords=David+Cameron&page=4&to_date=29.05.2015&topics\[\]=europe](https://www.gov.uk/government/announcements?announcement_filter_option=all&departments[]=all&from_date=11.05.2010&include_world_location_news=1&keywords=David+Cameron&page=4&to_date=29.05.2015&topics[]=europe), erişim tarihi: 28.05.2015.

Veriler ve Bulgular

Tablo 2. İngiltere Cameron döneminde Avrupa şüphencilikçe dair ana temaya bağlı alt temalar çerçevesinde genel değerlendirme:

Avrupa Şüphencilikçe dair ana temalar	Avrupa Şüphencilikçe dair alt temalar	Var		Yok		TOPLAM	
		n	%	n	%	n	%
Krizler	<i>Ukrayna Krizi</i>	12	8.6	127	91.4	139/100	
	<i>Avro Krizi</i>	31	22.3	108	77.7		
AB'yi terk etme	<i>Referandum</i>	18	12.9	121	87.1		
	<i>AB'ye karşı antipati</i>	7	5	132	95		
Değişim	<i>Reform</i>	76	54.7	63	45.3		
	<i>Rekabet</i>	52	37.4	87	62.6		
	<i>Esneklik</i>	32	23	107	77		
	<i>Açık Avrupa "Open Europe"</i>	23	16.5	116	83.5		
Çelişkiler	<i>Statüko</i>	36	25.9	103	74.1		
	<i>Ulusal çıkar</i>	46	33.1	93	66.9		
	<i>Avrupa Değerleri</i>	36	25.9	103	74.1		

İçerik analizi yapılırken ana temalar, analiz dışında tutulmamış ve dökümanların içerisinde birebir geçtiği yerler konunun içeriğine göre değerlendirilerek alt temalar dahilinde değerlendirilmiştir. Ana temaların “dilsel” olarak söylemlerde önemli yeri olduğu düşünüldüğü için bu yola başvurulmuştur. Bu bağlamda; “değişim” kelimesinin birebir geçtiği yerler “reform” alt teması içerisinde sayılmıştır. “Çelişki” kelimesinin birebir geçtiği yerler ise konunun içeriğine göre “ulusal çıkar”, “statüko” ve/ya da “Avrupa değerleri” kapsamında değerlendirilmiştir. “AB’yi terk etme” ana teması konunun içeriğine göre “antipati” alt teması çerçevesinde değerlendirilmiştir.

“Ukrayna Krizi”nin bir alt tema olarak koyulmasının sebebi bu konunun birebir “Avrupa değerleri” ve Avrupa kimliği ile alakalı bir konu olmasından kaynaklanmaktadır. 2013 tarihinde Ukrayna’da özellikle batı bölgesinden olan insanların başlattıkları Meydan Devrimi Avrupalılaştırmanın komşu ülkelerdeki etkisini göstermektedir. Bu nedenle Cameron’un konuşmalarında ya da taranan hükümet raporlarında bu konudan bahsedilip bahsedilmediği önem taşımaktadır.

“Avro Krizi”nin bir alt tema olarak koyulmasının sebebi, Avro krizinin 2008-2009 patlak vermesiyle birlikte AB ülkelerinin AB’ye karşı şüphelerinin ve bağılıklarının azalma eğilimi göstermesidir. “Referandum”un bir alt tema olarak seçilmesi sebebi ise, Cameron döneminde AB üyeliğinin referanduma götürüleceğinin vurgulanıyor olmasıdır. Bu bağlamda “AB’ye karşı antipati” de yine Avrupa şüpheliğini etkileyen unsurlar olarak düşünüldüğü için koyulmuştur. AB içerisinde “statüko”nun devam ediyor olması AB’ye yapılan eleştirilerden biridir ve değişim isteği ile şüpheliğin bir diğer göstergesidir. “Ulusal çıkar”, yine uluslararası fikirleri kabullenemeyen ve ulus devletin çıkarlarını ön plana koyan bir anlayışın göstergesi olduğu için alt tema olarak seçilmiştir.

“Değişim” ana temasının altında yer alan “reform”, “rekabet”, “esneklik” ve “açık Avrupa” alt temaları ise İngiltere’nin AB ile ilgili değişim isteğini gösteren kelimelerden seçilmiştir. Bu alt temalar, “Avrupa şüpheliği”nin olup olmadığını ve nasıl bir türde olduğunun da ipuçlarını verebileceği için seçilmiştir.

Sayısal verilere bakıldığında Cameron’un Başbakanlık dönemindeki tarihten bugüne resmi web sitelerinden ulaşılan hükümet yanıtları, haberlerle ilgili raporlar, basın bültenleri, demeçler ve açıklamaların içerik analizinde alt temalar içerisinde “reform” un %54 ile en fazla sayıda yer aldığı görülmektedir. “Rekabet” %37.4 ile ikinci sırada, “ulusal çıkar” ise %33.1 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 3. Cameron dönemindeki Avrupa şüpheliğe dair alt temaların yıllara göre dağılımı

ALT TEMALAR	YILLAR					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Rekabet</i>	6	7	9	60	49	1
<i>Reform</i>	10	17	35	171	163	19
<i>Ulusal çıkar</i>	7	7	10	72	70	6
<i>Referandum</i>	1	-	-	70	4	4
<i>Ukrayna Krizi</i>	5	6	-	2	13	1
<i>Avro Krizi</i>	3	9	7	45	12	5
<i>Avrupa Değerleri</i>	-	11	-	10	18	-
<i>AB’ye Karşı Antipati</i>	-	-	-	20	4	2

<i>Esneklik</i>	-	1	3	81	14	-
<i>Açık Avrupa</i>	-	2	-	24	10	-
<i>Statüko</i>	2	-	2	3	4	1

Tablo 3'te Cameron dönemindeki Avrupa şüphesizliğe dair alt temaların yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2010 yılındaki değerlendirmeler Başbakanlığın el değiştirdiği Mayıs ayından itibaren olduğu için rakamsal olarak diğer yıllara oranla kıyaslamak doğru olmayacaktır. Keza 2015 yılı da, bugüne değin (Mayıs ayına kadar) değerlendirildiği için yine bu yıldaki sayısal değerleri de diğer yıllara oranlamak güvenilir bir sonuç vermeyecektir. Cameron döneminde reformun 2011-2014 yıllarında sürekli ve artan bir şekilde vurgulandığı görülmektedir. Bu durum İngiltere'nin AB'de ciddi anlamda reform istediğinin göstergesidir.

Ukrayna Krizi ile ilgili 2014 yılından itibaren bahsedilmeye başlandığı görülmektedir (Tablo3) fakat genel orana kıyasla bakıldığında reform ya da ulusal çıkar söylemi çok daha fazla yer almaktadır. Bu bağlamda Ukrayna Krizi ile AB'nin kimlik ve değerlerinin ön plana çıkması Cameron hükümeti tarafından çok fazla vurgulanmamıştır.

2013 yılının diğer yıllara göre AB'ye karşı antipati söyleminin arttığı bir yıl olduğu görülmektedir. Avro Krizi ile ilgili söylemlerin artması bu antipatinin daha ziyade ekonomik unsurlardan kaynaklandığını göstermektedir. Çünkü Avrupa değerlerinden, esneklikten, değişimden ve açık Avrupa ihtiyacından da söz edilmiştir. Statüko kelimesinin yıllar içerisinde genel olarak az da olsa kullanılıyor olması yine değişim ve reform ihtiyacı ile açıklanabilir. Referandum ile ilgili söylemlerin 2013'te birden ciddi oranda artması İngiltere'nin Mayıs 2015'te yapacağı genel seçimlere bir ön hazırlık olarak değerlendirilebilir. Çünkü Cameron, AB'den çıkmak için referanduma gideceği söylemini ciddi bir şekilde seçimlerde oy kazanma aracı olarak kullanmıştır. Zaten bu sayede 7 Mayıs 2015'teki seçimleri kazanmıştır.³⁵

35 "İngiltere'de Bir Seçim Üç Lidere Mal Oldu", *BBC Türkçe*, 8 Mayıs 2015, http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150508_ingiltere_secim_analiz, erişim tarihi: 20.05.2015.

Tablo 4. Taranan Belgelerde Avrupa Şüphesizliğinin Genel Oranı (139 adet)

GENEL TUTUM	n	%
<i>Avrupa şüphesizi</i>	79	56.83
<i>Avrupa yanlısı</i>	12	8.6
<i>Ne Avrupa şüphesizi ne de yanlısı</i>	48	34.53

Tablo 4’te Cameron dönemi içerisinde içerik analizi yapılan dökümanlar genel olarak okunup söylemleri de değerlendirildiğinde, yarısından fazlasının (%56.83) Avrupa şüphesizi olarak değerlendirildiği görülmektedir. Dökümanların %8.6’sı Avrupa yanlısıyken %34.53’ü ise ne Avrupa şüphesizi de ne de Avrupa yanlısı olarak değerlendirilmiştir. %34.53’lük dilimin aslında tamamen nötr olduğunu söylemek çok mümkün değildir. Avrupa yanlısı olmayan veya AB’yi hiç konuya dahil etmeden yapılan bazı önemli açıklama ya da demeçlerde de bir miktar da olsa Avrupa şüphesizliğinin olduğu öngörülebilir. Bu durumda İngiltere’nin Cameron dönemindeki Avrupa şüphesizliği yaklaşımının açık şekilde ortada olduğu ifade edilebilir. Tüm tablolar genel olarak değerlendirildiğinde görülmektedir ki Cameron hükümetinin nezdinde AB’ye karşı olan şüphesizlik AB’yi tamamen ötekileştirmek ve AB’yi reddetmek anlamında değildir. Daha ziyade AB’nin değişimci ve reformcu olmasının arzulanmasını göstermektedir.

David Cameron, AB’nin karşı karşıya olduğu üç zorluğu belirlemiştir. Bunlar; “doğru yönetim ve yapıların” kurulması, küresel gücün doğuya ve güneye kaymasına cevaben rekabetçiliğin artırılması ve demokratik hesap verebilirlik ile rızanın artırılmasıdır.³⁶ Cameron AB’nin, bu zorluklarla baş edememesi durumunda başarısızlığa uğrama riski olacağını ve İngiltere’nin de bu şartlar altında AB’den ayrılma olasılığının daha yüksek olacağını iddia etmiştir.³⁷

İngiltere, AB’de rekabetçiliğin artırılması ve bu alanda düzenlemelerin yapılmasını savunmaktadır. Aksi durumda ise, AB’den ayrılmayı göze almasının arkasında yatan neden kendi ulusuna hesap vere-

36 House of Commons Foreign Affairs Committee, *The future of the European Union: UK Government policy*, First Report of Session 2013–14, Volume 1, 21 May 2013, s.56.

37 A.g.e., s.56.

birliğin zedelenmemesi ve ulusal çıkarlarının zarar görmemesidir; yani gerçekte AB'den ayrılmayı istememekte yalnızca AB'de reform yapılmasını istemektedir. Bu bağlamda Cameron hükümeti, ayrılmadan yana olan sert Avrupa şüpheliğinden değil, reformdan yana olan yumuşak Avrupa şüpheliğindedir. Öte yandan, bir elit projesi gibi görünen ve halkın kararlarının ilk etapta ikinci plana atıldığı Avrupa bütünleşme sürecinde Avrupa şüpheliğinin, İngiltere gibi halka hesap verebilirliğin önemli olduğu bir ülkenin üyeliğinden sonra ortaya çıkması da bugünkü kaygıların daha iyi anlaşılmasına olanak tanımaktadır. David Cameron'un 7 Mayıs 2015'teki genel seçimleri kazandıktan sonra, aslında seçim malzemesi olarak kullandığı, "AB'den çıkmak için referandum" argümanını uygulayıp uygulamayacağı bir tartışma konusudur.³⁸

Pew Araştırma Merkezi'nin yaptığı bir araştırmanın verilerine göre, 2013 yılında İngiliz halkının %46'sı İngiltere'nin AB'de kalmasını %46'sı ise çıkmasını istemekteydi. 2015 yılında yine aynı araştırma merkezinin yaptığı bir araştırmaya göre ise %55 AB'de kalmak isterken %36'sı AB'den çıkmak istemektedir.³⁹ Bu araştırmanın sonuçlarına göre ideolojik eğilim de seçimlerde etkili olmakta ve sol eğilimli olanların daha ziyade AB'de kalmak istedikleri görülmektedir.⁴⁰ Bu sonuçlardan da görüldüğü gibi, her ne kadar Cameron, AB'den çıkmak için İngiltere'de referanduma gidileceğini söylese de böyle bir referandumun sonucunda İngiliz halkının AB'de kalmak isteyeceği iddia edilebilir. Bu bağlamda, Cameron'un AB'den çıkmak için referanduma gitmek istediğini AB'deki pazarlık payını arttırmak⁴¹ ve AB'yi

38 "İngiltere AB'den Ayrılmayı Oylayacak", 28 Mayıs 2015, <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/29125205.asp>, erişim tarihi: 28.05.2015; "İngiltere Seçimleri Sonrası Cameron Karamsarlığı", 23 Mayıs 2015, <http://www.evrensel.net/haber/113453/ingiltere-secimleri-sonrasi-cameron-karamsarligi>, erişim tarihi: 28.05.2015.

39 Pew Research Center, *Spring 2015 Global Attitudes Survey*, Q76, 2015, http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/06/02/europeans-more-upbeat-on-economy-and-eu-ft_15-06-02_eu_uk/, erişim tarihi: 02.06.2015.

40 Pew Research Center, *Faith in European Project Reviving*, 2 Haziran 2015. <http://www.pewglobal.org/2015/06/02/faith-in-european-project-reviving/>, erişim tarihi: 02.06.2015.

41 "Cameron, AB Pazarlığı İçin Avrupa Turunda", 29 Mayıs 2015, http://www.zaman.com.tr/dunya_cameron-ab-pazarligi-icin-avrupa-turunda_2297008.html, erişim tarihi: 30.05.2015.

İngiltere'nin istediği yönde değiştirmek için ortaya attığı iddia edilebilir. Ayrıca İngiltere zaten Avro ve Şengen bölgesinin dışında bulunduğu için bu argümanı daha çok yeni bir esnek AB modelini ön plana çıkarmak için ortaya koyduğu da söylenebilir.

Esnek entegrasyon modelleri bağlamında *a' la carte* Avrupa modelinin hükümetlerarası bir model olduğu ve Fransa-Almanya ek-seni üzerine kurulmadığı için İngiltere'nin savunduğu bir modeldir.⁴² Bu modele göre devletler kendilerine sunulan *a' la carte* menüden istedikleri politikada daha sıkı işbirliğine gitmeyi tercih ederken diğer politikalarda işbirliği içerisine girmek istemeyebilmektedirler. Bu model hükümetlerarası nitelikte olup AB'nin ikinci ve üçüncü sütunları kapsamındaki politikalarına uygulanabilmektedir.⁴³ Fransa bu model üzerine tepkisini, İngiltere Başbakanı David Cameron'ın İngiltere'nin AB'ye devrettiği bazı yetkileri geri alma önerisine karşılık sert tepki vererek göstermiş ve Fransa Cumhurbaşkanı François Hollande Avrupa'nın menüden seçim yapılabilen *a' la carte* bir Avrupa olmadığını vurgulamıştır.⁴⁴

Sonuç

Bu çalışma, David Cameron Başbakan olduktan sonra hükümet tarafından yapılan açıklamalar doğrultusunda, İngiltere'de Avrupa şüphe-

42 Huw Jones and John O'Donnell, "EU's Barnier Warns Britain Against Europe *A' la carte*", *Reuters*, 1 Şubat 2013.

43 Elif Uçkan Dağdemir, "Avrupa Birliği'nin Bütünleşme Sürecinde Esneklik Kavramı: Amsterdam Antlaşması Çerçevesinde Bir Değerlendirme", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, Cilt.56, Sayı.2, 2001, s.24. Ayrıca bkz.; Nergiz Özkural, "Esnek Avrupa Entegrasyonu Yaklaşımları Bağlamında Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri", *Türk Dış Politikasında Yeni Yönelimler*, Hasret Çomak, Caner Sancaktar (der.), Beta Yayınevi, 2013.

44 Hugh Carnegy, "EU *a' la carte* not on menu, Paris tells UK", *Financial Times*, 17 Ocak 2013, <http://www.ft.com/cms/s/0/60166348-60a8-11e2-a31a-00144feab49a.html#axzz3cwlqpSb5>, erişim tarihi: 20.04.2013. "*A' la carte* AB olmaz", *Milliyet*, 16 Aralık 2012, <http://www.milliyet.com.tr/-a-la-carte-ab-olmaz-/dunya/dunyadeta-y/16.12.2012/1642419/default.htm>, erişim tarihi: 20.04.2013. Ian Traynor, "The View From the EU: 'Cameron's Europe A' La Carte is not an option'", *The Guardian*, 23 Ocak 2013, <http://www.theguardian.com/politics/2013/jan/23/view-from-eu-cameron-europe>, erişim tarihi: 20.04.2013; "France's Hollande Rejects A' La Carte Attitude to EU", *BBC News*, 5 Şubat 2013, <http://www.bbc.com/news/world-europe-21336397>, erişim tarihi: 20.04.2013.

ciliğini (yukarıdan aşağıya olan iletişim açısından) içerik analizi yöntemi çerçevesinde incelemiştir. Yapılan inceleme sonucunda İngiltere’de Avrupa şüphencilüğünün arttığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte, çalışma, Kopenhag Okulu’nun ortaya koymuş olduğu toplumsal güvenlik ile Avrupa şüphencilüğü arasındaki ilişkiyi de açıklamış ve ikisi arasında doğrusal bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur.

Yapılan içerik analizinin daha iyi anlaşılabilmesi için çalışmada ilk önce toplumsal güvenlik bağlamında kimlik, bütünleşme ve Avrupa şüphencilüğü incelenmiştir. Buna göre, kimliğin hem toplumsal güvenlikte hem de Avrupa şüphencilüğünde merkezi bir öneme sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte, toplumsal güvenlik açısından tehdit olarak kabul edilen bütünleşmenin İngiltere’de Avrupa şüphencilüğünün ortaya çıkmasını tetikleyen unsur olduğu gözlemlenmiştir. AB’de siyasi bütünleşmenin Avrupa vatandaşlığı ve Avrupalı kimliği ile somutlaştırılmaya çalışılması da kendisini Avrupalı görmeyen İngiltere’de Avrupa şüphencilüğünü etkilemiştir. Öte yandan, İngiltere’de Avrupa şüphencilüğünün genel olarak yumuşak ve sert olarak ikiye ayrıldığı, yumuşak olanların AB’de reformdan yana; sert olanlarınsa AB’den ayrılmaktan yana oldukları ortaya konulmuştur.

İngiltere’de incelemesi yapılan söylemlerden David Cameron başkanlığındaki Muhafazakar Parti’nin de yumuşak Avrupa şüphencisi olduğu ve “AB’den ayrılma” argümanını bir strateji olarak benimsediği sonucuna ulaşılmıştır. Çünkü Cameron ve hükümet tarafından gelen söylemlerde AB’de reform yapılması ve AB’nin değişmesi gerekliliğini vurgulanırken İngiltere’nin bu şartlarda AB’den zaten ayrılmayacağı da ifade edilmiştir. Bununla birlikte, İngiltere’de iktidar partisi yumuşak Avrupa şüphencisi olduğu için, toplumsal güvenlikle aynı doğrultuda giden Avrupa şüphencilüğünün, İngiltere’de toplumsal güvenlik bağlamında bir güvenlikleştirmeye neden olmayacağı bu çalışmanın ulaşılmış olduğu önemli sonuçlardan birisidir. Güvenikleştirme sürecinde anahtar rol oynayan söz eylemler yani söylemler incelendiğinde İngiltere’de Cameron hükümetinin amacının toplumsal güvenliğe yönelik tehditleri ön plana çıkararak bu süreci başlatmak değil, AB’nin ivedilikle reformlara başlamasını sağlamak olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada yapılan içerik analizi İngiltere’de Avrupa şüphencilüğü ile ilgili önemli bulgular sunmaktadır. Analiz sonucu ulaşılan ana

ve alt temalar da İngiltere'nin topyekün AB karşıtı olmadığını kanıtlamaktadır. Değişim ana teması altında yer alan reform, rekabet, esneklik ve açık Avrupa alt temalarının kullanım sıklığı da göstermektedir ki, İngiltere (hükümet boyutunda) daha reformist, rekabetçi ve değişime açık bir AB istemektedir.

Sonuç olarak, yapılan içerik analizinin desteği ve literatür taraması neticesinde İngiltere'nin hükümet nezdinde Avrupa şüpheciliğini tarif ederken daha ziyade Almanya ve Fransa'nın merkez olmadığı, güçlerin paylaşıldığı ve daha gevşek yapıda bir AB istediği ileri sürülebilir. Genişlemeden korkan, içe kapanık bir Avrupa yerine değişime ve dinamizme açık bir Avrupa'yı arzu etmesi bakımından İngiltere'nin Avrupa şüpheciliğinin daha ziyade reformist bir niteliği olduğu görülmektedir.

Kaynakça

- Buzan, Barry. *People, States & Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-cold War Era*. 2nd ed. Colehester: ECPR, 2007.
- Buzan, Barry. Ole Wæver and Jaap de Wilde. *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder and London: Lynne Rienner Publishers Inc., 1998.
- Dağdemir, Elif Uçkan. “Avrupa Birliği’nin Bütünleşme Sürecinde Esneklik Kavramı: Amsterdam Antlaşması Çerçevesinde Bir Değerlendirme”. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 56, 2 (2001): 21-41
- Dedeoğlu, Beril. *Adım Adım Avrupa Birliği*. İstanbul: Çınar Yayınları, 1996.
- Flood, Chris. “The Challenge of Euroscepticism”. *The European Union Handbook*, Edited by. J. Gower. London and Chicago: Fitzroy Dearborn Publishers, 2002.
- Flood, Chris. “Euroscepticism: A Problematic Concept”. Paper presented at the UACES 32nd Annual Conference. Belfast, 2–4 September, 2002.
- Forster, Anthony. *Euroscepticism in Contemporary British Politics: Opposition to Europe in British Conservative and Labour Parties Since 1945*. London: Routledge Press, 2002.
- Harmsen, Robert. “A Dual Exceptionalism?: British and French Patterns of Euroscepticism in Wider Comparative Perspective”. Workshop: National Identity and Euroscepticism: A Comparison Between France and the United Kingdom. Centre for the Study of Democratic Government, 13 May 2005.
- House of Commons Foreign Affairs Committee. *The future of the European Union: UK Government Policy*. First Report of Session 2013–14. Volume I. 21 May 2013.
- Jones, Huw, and John O’Donnell. “EU’s Barnier Warns Britain Against Europe A’ la carte”. *Reuters*. 1 Şubat 2013.
- Kopecky, Petr and Cas Mudde. “The Two Sides of Euroscepticism: Party Positions on European Integration in East Central Euro-

- pe”. *European Union Politics*. Vol:3, No:3 (2002): 297-326.
- McCormick, John. *The European Union*. Oxford: Westview Press, 1999.
- Özkural, Nergiz. “Esnek Avrupa Entegrasyonu Yaklaşımları Bağlamında Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri”. *Türk Dış Politikasında Yeni Yönelimler*. Der.: Hasret Çomak ve Caner Sancaktar, 165-207. İstanbul: Beta Yayınevi, 2013.
- Skinner, Marianne Sundlisaeter. “Different Varieties of Euroscepticism? Conceptualizing and Explaining Euroscepticism in Western European Non-Member States”. *Journal of Common Market Studies*. Vol: 51, No: 1 (2013): 122-139.
- Spiering, Menno. “British Euroscepticism”. *Euroscepticism: Party Politics, National Identity and European Integration*. Edited by Robert Harmsen and Menno Spiering, 127-149. Amsterdam, New York: Editions Rodopi B.V, 2004.
- Taggart, Paul and Aleks Szczerbiak. “Europeanization, Euroscepticism and Party Systems: Party-based Euroscepticism in the Candidate States of Central and Eastern Europe”. *Perspectives of European Politics and Society*. Vol: 3, No: 1 (2002): 23-41.
- Taggart, Paul and Aleks Szczerbiak. “Introduction: Opposing Europe? The Politics of Euroscepticism in Europe”. *Opposing Europe?: The Comparative Party Politics of Euroscepticism*. Edited by Aleks Szczerbiak and Paul Taggart, 1-15. Volume 1, Case Studies and Country Surveys. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Tüysüzoğlu, Göktürk. “Toplumsal Güvenikleştirme Yaklaşımının Siyasal Statü Tartışmalarına Etkisi: Kırım Örneği”. *Uluslararası İlişkilerde Teoriden Pratiğe Güncel Yaklaşımlar*. Der.: Sibel Turan ve Nergiz Özkural Köroğlu, 189-231. Bursa: Dora Basım-Yayın, Nisan 2015.
- Urwin, Derek W. “The European Community: From 1945 to 1985”. *European Union Politics*. Edited by Michelle Cini, 15-31.. New York: Oxford, 2003.
- Wæver, Ole. “European Security Identities”. *Journal of Common Market Studies* 34, 1 (1996): 103-132.
- Wæver, Ole. “Securitization and Desecuritization”. Edited by Ronnie

D. Lipschutz, 48-86. *On Security*. New York: Columbia University Press, 1995.

Wodak, Ruth and Paul Chilton. *A New Agenda in (Critical) Discourse Analysis*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2005.

Yıldırım, Ali ve Hasan Şimşek. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2011.

İnternet Kaynakları

“A’ la carte AB olmaz”. *Milliyet*. 16 Aralık 2012. , <http://www.milliyet.com.tr/-a-la-carte-ab-olmaz-/dunya/dunyade-tay/16.12.2012/1642419/default.htm>. Erişim tarihi: 20.04.2013.

British Political Speech. *Speech Archive*. <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?q=&speaker=53&party=&searchRangeFrom=2010&searchRangeTo=2014>. Erişim tarihi: 28.05.2015.

“Cameron, AB Pazarlığı İçin Avrupa Turunda”. 29 Mayıs 2015. http://www.zaman.com.tr/dunya_cameron-ab-pazarligi-icin-avrupa-turunda_2297008.html. Erişim tarihi: 30.05.2015.

Carnegy, Hugh. “EU a’ la carte not on menu, Paris tells UK”. *Financial Times*. 17 Ocak 2013. <http://www.ft.com/cms/s/0/60166348-60a8-11e2-a31a-00144feab49a.html#axzz3cwlqpSb5>. Erişim tarihi: 20.04.2013.

“France’s Hollande Rejects A’ La Carte Attitude to EU”. *BBC News*. 5 Şubat 2013, <http://www.bbc.com/news/world-europe-21336397>. Erişim tarihi: 20.04.2013.

Gov.uk. *Announcements*. [https://www.gov.uk/government/announcements?announcement_filter_option=all&departments\[\]=all&from_date=11.05.2010&include_world_location_news=1&keywords=David+Cameron&page=4&to_date=29.05.2015&topics\[\]=europe](https://www.gov.uk/government/announcements?announcement_filter_option=all&departments[]=all&from_date=11.05.2010&include_world_location_news=1&keywords=David+Cameron&page=4&to_date=29.05.2015&topics[]=europe). Erişim tarihi: 28.05.2015.

“İngiltere’de Bir Seçim Üç Lidere Mal Oldu”. *BBC Türkçe*. 8 Mayıs 2015. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/05/150508_ingiltere_secim_analiz. Erişim tarihi:20.05.2015.

“İngiltere AB’den Ayrılmayı Oylayacak”. 28 Mayıs 2015. <http://www>.

- hurriyet.com.tr/dunya/29125205.asp. Erişim tarihi: 28.05.2015.
- “İngiltere Seçimleri Sonrası Cameron Karamsarlığı”. 23 Mayıs 2015. <http://www.evrensel.net/haber/113453/ingiltere-secimleri-son-rasi-cameron-karamsarligi>. Erişim tarihi: 28.05.2015.
- Pew Research Center. *Spring 2015 Global Attitudes Survey*. Q76, 2015. http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/06/02/europeans-more-upbeat-on-economy-and-eu/ft_15-06-02_eu_uk/. Erişim tarihi: 02.06.2015.
- Pew Research Center. *Faith in European Project Reviving*. 2 Haziran 2015. <http://www.pewglobal.org/2015/06/02/faith-in-european-project-reviving/>. Erişim tarihi: 02.06.2015.
- Traynor, Ian. “The View From the EU: ‘Cameron’s Europe A’ La Carte is not an option’”. *The Guardian*. 23 Ocak 2013. <http://www.theguardian.com/politics/2013/jan/23/view-from-eu-cameron-europe>. Erişim tarihi: 20.04.2013.